Staatsblad
van het Koninkrijk der Nederlanden

Jaargang 2026

383

Besluit van 21 oktober 2026, houdende Wijziging van het Besluit Jeugdwet in verband met wijziging van de nadere regels over de eisen aan de verblijfsruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken [KetenID WGK028698]

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport van 14 september 2026, gedaan mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, kenmerk 4498888-1102373-WJZ;
Gelet op de artikelen 6.2.6, derde lid, en 6.3.2.2, zesde lid, van de Jeugdwet;
De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van 23 september 2026, no. W13.26.00302/III);
Gezien het nader rapport van de Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport van 16 oktober 2026, kenmerk 4533733-1102373-WJZ, uitgebracht mede namens de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit Jeugdwet wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan paragraaf 6.1 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 6.1.3

1. De ruimte, bedoeld in artikel 6.2.6, tweede lid, van de wet, is voorzien van goede verlichting en de temperatuur in de ruimte is goed te reguleren.
2. De jeugdhulpaanbieder stelt de cliëntenraad, bedoeld in artikel 3 van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018, ten minste elke drie jaar in de gelegenheid advies uit te brengen over de ruimte en de inrichting van de ruimte. De artikelen 6, eerste lid, eerste volzin, en 7, vijfde en zesde lid, van die wet zijn van toepassing.

3. Indien een jeugdige in de ruimte verblijft, draagt de jeugdhulpverantwoordelijke er zorg voor dat een jeugdhulpverlener zich in de nabijheid van de ruimte bevindt.

B

In de artikelen 6.2.5, eerste lid, en 6.2.6, eerste lid, wordt «de artikelen 6.2.6, tweede lid, en 6.3.2.2, eerste lid, onderdeel f, van de wet,» vervangen door «artikel 6.3.2.2, eerste lid, onderdeel f, van de wet,».

C

Artikel 10.2 komt te luiden:

Artikel 10.2

Een jeugdhulpaanbieder stelt de cliëntenraad, bedoeld in artikel 3 van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018, uiterlijk binnen een jaar na inwerkingtreding van artikel 6.1.3, tweede lid, in de gelegenheid om voor het eerst advies uit te brengen.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2027.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

’s-Gravenhage, 21 oktober 2026

Willem-Alexander

De Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen

Uitgegeven de *zestiende* november 2026

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

stb-2026-383
ISSN 0920 - 2064
’s-Gravenhage 2026

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

In 2024 is de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp in werking getreden.[1] Met deze wijziging van de Jeugdwet waren twee doelen beoogd. Allereerst is het doel de versterking van de rechtspositie van jeugdigen voor wie de kinderrechter een (voorwaardelijke) machtiging gesloten jeugdhulp heeft verleend. Daarnaast is het tweede doel om zoveel mogelijk vrijheidsbeperking van jeugdigen binnen de gesloten accommodatie te voorkomen. Het nee, tenzij-beginsel staat daarbij centraal: vrijheidsbeperking wordt alleen toegepast als er geen minder bezwarende alternatieven zijn, de maatregel evenredig is en redelijkerwijs te verwachten is dat de maatregel effectief is.

Tegelijk met bovengenoemde wijziging van de Jeugdwet zijn wijzigingen van het Besluit Jeugdwet van kracht geworden met onder andere nadere regels over de afzonderlijke en veilige ruimten waar een jeugdige[2] tijdelijk alleen in verblijft en over de wijze waarop jeugdhulpverleners contact houden met die jeugdige tijdens het verblijf in die ruimte. Het gaat daarbij om twee situaties.

Ten eerste kan er in noodsituaties sprake zijn van de vrijheidsbeperkende maatregel insluiting in een afzonderlijke en veilige ruimte. Artikel 6.3.2.2. zesde lid, van de Jeugdwet bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over deze insluitingsruimte en over de wijze waarop contact wordt gehouden met de jeugdige tijdens de insluiting. Deze regels zijn opgenomen in de artikel 6.2.5 en 6.2.6 van het Besluit Jeugdwet. Ten tweede moet een aanbieder op grond van artikel 6.2.6, tweede lid, van de Jeugdwet beschikken over een afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven zonder dat de deur op slot is. Er is dan uitdrukkelijk geen sprake van vrijheidsbeperking omdat de jeugdige op eigen verzoek in die ruimte verblijft. De jeugdige kan die ruimte altijd zelf verlaten. Deze verplichting is in de wet opgenomen nadat jeugdigen bij de voorbereiding van de wetswijziging hiervoor hadden gepleit. Aan deze ruimte worden op grond van artikel 6.2.6, derde lid, van de Jeugdwet eveneens nadere regels gesteld in het Besluit Jeugdwet. Er is indertijd voor gekozen om dezelfde eisen te stellen aan deze ruimte als aan een insluitingsruimte waar jeugdigen in noodsituaties tegen hun wil verblijven. Dat is gebeurd vanuit een kostenbesparend oogpunt zodat een instelling deze afzonderlijke en veilige ruimte voor beide doeleinden kan gebruiken. Aanbieders konden zo volstaan met één ruimte die aan de eisen in de artikelen 6.2.5 en 6.2.6 van het Besluit Jeugdwet voldoet.

In vervolg op het toezicht op de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) in de maanden oktober en november 2024 toezicht uit bij alle instellingen voor gesloten jeugdhulp.[3] Dat vervolgtoezicht bestond onder andere uit een toets op de norm dat aanbieders beschikken over een afzonderlijke en veilige ruimte die aan de wettelijke eisen voldoet. Uit dit vervolgtoezicht bleek dat nog geen enkele gesloten accommodatie beschikte over een

---

[1] Stb. 2023, 182 en Stb. 2023, 421.

[2] In deze toelichting wordt de enkelvoudige term «jeugdige» (zoals opgenomen in artikel 1.1 van de Jeugdwet) gehanteerd, maar daaronder moet «jeugdigen die in de gesloten jeugdhulp verblijven in algemene zin» (meervoud) worden gelezen.

[3] Vervolgtoezicht JeugdzorgPlus: 7 locaties onder verscherpt toezicht | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek tijdelijk kunnen terugtrekken, die voldoet aan de op dit moment aan die ruimte gestelde eisen. Uit overleggen tussen VWS en aanbieders werd vervolgens duidelijk dat juist aanbieders van kleinschalig georganiseerde gesloten jeugdhulp moeite hadden om in een kleinschalige accommodatie een dergelijke ruimte beschikbaar te hebben die voldoet aan alle gestelde eisen. Ook gaven sommige jeugdigen te kennen dat zij het niet fijn vinden dat, als zij op eigen verzoek in een afzonderlijke en veilige ruimte willen verblijven, dit dezelfde ruimte kan zijn waar zij tegen hun wil kunnen worden ingesloten.

Naar aanleiding van dit vervolgtoezicht heeft de Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport (SJPS) aangekondigd het Besluit Jeugdwet aan te willen passen, waarmee de eisen voor een afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven worden versoepeld.[4]

2. Het besluit op hoofdlijnen

Het huidige Besluit

De Jeugdwet vereist niet dat in een gesloten jeugdhulpinstelling een insluitingsruimte aanwezig is waarin jeugdigen tegen hun wil kunnen worden ingesloten. Het is immers juist niet verplicht om de maatregel van insluiting toe te passen. Als in een gesloten jeugdhulpinstelling wel een insluitingsruimte aanwezig is, dan zijn op grond van de artikelen 6.2.5 en 6.2.6 van het Besluit Jeugdwet de vereisten voor een insluitingsruimte dat deze moet zijn voorzien van goede daglichttoetreding, verlichting, een temperatuurregelaar, een ventilatiesysteem en een klok. Bovendien moeten de wanden, deuren, vloer en het meubilair letselvoorkomend zijn. Deze vereisten voor de insluitingsruimte blijven ongewijzigd.

Artikel 6.2.6, tweede lid, van de Jeugdwet vereist daarentegen wel dat in een gesloten jeugdhulpinstelling altijd een afzonderlijke en veilige ruimte beschikbaar moet zijn waar een jeugdige op eigen verzoek tijdelijk kan verblijven. Zoals hierboven toegelicht was er aanvankelijk voor gekozen aan deze ruimte dezelfde eisen te stellen als aan de insluitingsruimte. Vooral voor kleinschalige instellingen, waarbij jeugdigen bijvoorbeeld in een reguliere woning met slaapkamers verblijven, blijken dit echter geen passende eisen en is dit bouwkundig veelal lastig te realiseren.

De wijzigingen

De eisen voor de afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven, worden aangepast zodat die beter aansluiten op de gewenste transformatie naar kleinschaligheid. Daarnaast is het van belang dat de ruimte zodanig is vormgegeven en ingericht dat het aangenaam is om er tijdelijk in te verblijven. In paragraaf 6.1 wordt daarom een nieuw artikel 6.1.3 opgenomen waarin de eisen zijn opgenomen voor de ruimte waar een jeugdige op eigen verzoek tijdelijk kan verblijven. Vereist wordt dat deze ruimte is voorzien van goede verlichting en dat de ruimte goed te verwarmen en te ventileren is. Door minder specifieke eisen te stellen, hebben jeugdhulpaanbieders meer flexibiliteit bij het realiseren ervan en zullen meer ruimten dan nu het geval is, geschikt zijn als ruimte waarin jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken. Dit wordt nader toegelicht in het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting. De cliëntenraad moet ten minste iedere drie

[4] *Kamerstukken II* 2024/25, 31 839, nr. 1091.

jaar om advies worden gevraagd over de ruimte en het inrichten van de ruimte. Anders dan geldt voor een insluitingsruimte is er bovendien geen beperking opgenomen wat betreft de persoonlijke eigendommen die jeugdigen bij zich kunnen houden als zij dat zelf willen.

De eisen voor de insluitingsruimte blijven ongewijzigd en blijven daarmee specifieker en meer uitgebreid. Dat heeft als gevolg dat een insluitingsruimte die voldoet aan alle daaraan gestelde eisen, ook voldoet aan de nieuwe eisen voor de ruimte waarin jeugdigen zich vrijwillig kunnen terugtrekken als het gaat om verlichting, verwarming en ventilatie.

Omdat er minder specifieke eisen worden gesteld, kunnen jeugdhulpaanbieders eenvoudig een ruimte realiseren waar de jeugdige op eigen verzoek tijdelijk kan verblijven. Daarnaast krijgen jeugdigen via de cliëntenraad inspraak bij het realiseren van een voor de jeugdige aangename ruimte. Gelet hierop zal de ruimte waar de jeugdige op eigen verzoek tijdelijk kan verblijven in de praktijk veelal niet dezelfde ruimte zijn als de insluitingsruimte.

3. Verhouding tot hogere regelgeving

Deze aanpassing van het Besluit Jeugdwet heeft betrekking op de ruimte waar de jeugdige op eigen verzoek tijdelijk kan verblijven. Dit betekent dat er geen sprake is van een vrijheidsbeperkende maatregel waardoor grondrechten worden beperkt. Daarom is in dit kader een toets aan de Grondwet of internationale wetgeving niet aan de orde.

Op grond van het Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK) gelden uitgangspunten die bij elk handelen ten aanzien van jeugdigen in acht moeten worden genomen. Op grond van artikel 3, eerste lid, IVRK geldt dat bij alle maatregelen betreffende jeugdigen de belangen van de jeugdige een eerste overweging moeten vormen. Dat komt in dit besluit tot uitdrukking door de nieuwe nadere eisen die worden gesteld aan de ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven. Daarmee onderscheiden deze ruimten zich van de insluitingsruimte voor noodsituaties. Jeugdigen hebben ook zelf aangegeven dat zij liever niet in een ruimte zijn die ook kan worden gebruikt voor insluiting tijdens noodsituaties.

Voor de inrichting van de ruimte waar de jeugdige op eigen verzoek tijdelijk kan verblijven is niet langer vereist dat de ruimte letselvoorkomend is of rechtstreeks toegang heeft tot het sanitair. Ook is daglichttoetreding niet verplicht als dit vanwege de inrichting van de accommodatie niet haalbaar is. In dat geval wordt wel verwacht dat de jeugdhulpaanbieder gebruik maakt van kwalitatief goede, instelbare verlichting die rust en herstel ondersteunt. Zoals hierboven al toegelicht, geldt verder dat het nooit is toegestaan de deur van deze ruimte op slot te doen en dat geen beperkingen zijn gesteld aan de eigen spullen die de jeugdige mag meenemen naar de ruimte.

In plaats daarvan wordt met nieuwe nadere eisen meer aangesloten bij het belang en de behoeften van de jeugdige. Deze vormen een belangrijk uitgangspunt voor de inrichting van de ruimte. Met de nieuwe nadere eisen is er meer maatwerk mogelijk om een voor de jeugdige aangename ruimte te creëren. Om te borgen dat de ruimte aansluit op de behoeften van jeugdigen worden jeugdhulpaanbieders verplicht om jeugdigen te betrekken bij het vormgeven en inrichten van de ruimte in de vorm van advies van de cliëntenraad.

Kinderrechtentoets

In de voorbereiding van dit wijzigingsbesluit is een kinderrechtentoets[5] uitgevoerd. Hierna worden de toets en daaruit voortkomende overwegingen toegelicht.

Allereerst zijn de relevante kinderrechten in kaart gebracht en welke positieve of negatieve impact het voorstel daarop heeft. Kort samengevat volgt hieruit dat de negatieve impact op kinderrechten minimaal is.

Elementen uit GC 14	IVRK	Positieve impact	Negatieve impact
Kwetsbare kinderen of bijzondere situaties	Artikel 20	De afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen in de gesloten jeugdhulp zich op eigen verzoek tijdelijk kunnen terugtrekken, wordt aantrekkelijker om in te verblijven. De (specifieke) eisen die tot op heden gesteld worden aan deze ruimte zijn hetzelfde als de eisen aan een insluitingsruimte, waar jeugdigen in een noodsituatie tegen hun wil kunnen worden ingesloten. Dit maakt dat in de praktijk, de insluitingsruimte dezelfde ruimte is als de ruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken. Op korte termijn betekent deze wijziging dus dat de ruimte waar jongeren zich op eigen verzoek tijdelijk kunnen terugtrekken, aantrekkelijker en prettiger wordt om in te verblijven. Hierdoor wordt de woonomgeving van jeugdigen in de gesloten jeugdhulp verbeterd. Bovendien voldoen door deze wijziging meer ruimtes aan de wettelijke vereisten, waardoor het vooral in kleinschalige voorzieningen mogelijk wordt dat er een ruimte aangewezen en beschikbaar wordt waar jeugdigen zich op eigen verzoek tijdelijk kunnen terugtrekken. Op korte termijn betekent dit dat het voor jeugdigen bij alle gesloten jeugdhulpaanbieders mogelijk wordt om in een veilige ruimte op eigen verzoek te kunnen verblijven.	X
Recht van het kind zijn mening te geven	Artikel 12 en 13	Het is van belang dat de veilige ruimte om op eigen verzoek tijdelijk te verblijven, zodanig is vormgegeven en ingericht is dat het voor jeugdigen aangenaam is om in te verblijven. Om dit te realiseren, regelt dit besluit dat jeugdigen zelf inspraak hebben in de inrichting en vormgeving van de ruimte. Dus, de jeugdhulpaanbieder moet de cliëntenraad eens in de drie jaar in de gelegenheid stellen om advies uit te brengen over de ruimte en de inrichting van de ruimte. Daarbij geldt dat de jeugdhulpaanbieder de cliëntenraad tijdig en desgevraagd alle inlichtingen en gegevens moet verstrekken die nodig zijn om advies te kunnen geven. Als de jeugdhulpaanbieder vervolgens een besluit neemt over de vormgeving en inrichting van de veilige ruimte, dat afwijkt van het schriftelijk uitgebrachte advies door de cliëntenraad, dan moet de jeugdhulpaanbieder daarover eerst ten minste eenmaal in overleg met de cliëntenraad. Bovendien moet de jeugdhulpaanbieder het afwijken van het advies schriftelijk aan de cliëntenraad mededelen, én kunnen onderbouwen waarom deze keuze is gemaakt. Als de cliëntenraad en de jeugdhulpaanbieder het nog steeds niet eens kunnen worden, dan kan de cliëntenraad of de jeugdhulpaanbieder de Commissie van Vertrouwenslieden inschakelen en is beroep mogelijk bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam.	De jeugdhulpaanbieder kan er voor kiezen om in het besluit over de vormgeving en inrichting van de ruimte af te wijken van het schriftelijke advies dat is uitgebracht door de cliëntenraad. Maar, zoals ook in de kolom hiernaast beschreven, de jeugdhulpaanbieder moet dit schriftelijk onderbouwen, en de jeugdhulpaanbieder moet daarvoor ten minste eenmaal met de cliëntenraad overleggen.

Gedurende de ambtelijke voorbereiding van het wijzigingsbesluit heeft een informele meeleesronde plaatsgevonden waaraan diverse partijen hebben deelgenomen, waaronder het Jeugdwelzijnsberaad (een uitwisseling tussen jongerenraden van jeugdzorginstellingen) en Stichting ExpEx (ervaringsdeskundigen uit zowel de open als de gesloten jeugdhulp). Zij hebben aangegeven dat de voorgestelde wijzigingen in hun optiek wenselijk zijn, omdat jeugdigen enerzijds inspraak krijgen in de inrichting en vormgeving van de ruimte waar zij zich op eigen verzoek tijdelijk kunnen terugtrekken, en anderzijds wordt gestimuleerd om de ruimte een prettige en aangename plek te maken waar jeugdigen tijd voor zichzelf kunnen nemen. Bovendien heeft Jeugdstem, de organisatie voor vertrouwenspersonen in de jeugdzorg, de suggestie gedaan om de

[5] VN-Comité inzake de Rechten van het Kind, *Algemeen commentaar nr. 14 (2013) over het recht van het kind zijn belangen de eerste overweging te laten zijn (art. 3, eerste lid, VN-Verdrag inzake de rechten van het Kind)*, CRC/C/GC/14, 29 mei 2013.

cliëntenraad inspraak te laten hebben op de vormgeving en inrichting van de ruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek tijdelijk kunnen terugtrekken. Dit voorstel is voorgelegd aan het Jeugdwelzijnsberaad en positief ontvangen. Daarom is dit overgenomen in artikel 6.1.3 van het wijzigingsbesluit.

Het recht van kinderen om hun mening te geven en het recht van kinderen in kwetsbare situaties op bijzondere bescherming zijn gewaarborgd in dit wijzigingsbesluit. Allereerst wordt de mening van jeugdigen betrokken bij de inrichting van de ruimte. Ten minste elke drie jaar dient de cliëntenraad advies te geven over de vormgeving en inrichting van de ruimte. De mening van jeugdigen wordt kenbaar gemaakt doordat jeugdigen zelf deelnemen aan de cliëntenraad, dan wel doordat de cliëntenraad regelmatig de wensen en mening van jeugdigen op de desbetreffende groepen en hun vertegenwoordigers inventariseert. Bovendien maken de gewijzigde eisen het mogelijk dat de afzonderlijke en veilige ruimte daadwerkelijk een prettige en aangename plek is om te verblijven. Jeugdigen geven aan gebruik te maken van deze ruimte als zich niet goed voelen en behoefte hebben aan afstand of rust, waardoor het belangrijk is dat ze dan ook in een fijne ruimte te verblijven. Door deze wijzigingen kunnen jongeren aangeven wat voor hen een «fijne» ruimte is, zodat de ruimte waar zij zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken daadwerkelijk aansluit bij hun behoeftes.

De enige negatieve impact die is vastgesteld in de kinderrechtentoets is het gegeven dat de jeugdhulpaanbieder kan en mag afwijken van het advies dat de cliëntenraad heeft verstrekt. Ten aanzien van dit adviesrecht gelden echter op grond van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (hierna: Wmcz 2018) verschillende waarborgen. De jeugdhulpaanbieder moet voor zover mogelijk ten minste eenmaal overleg voeren met de cliëntenraad over de van het advies afwijkende beslissing, en daarnaast moet de jeugdhulpaanbieder kunnen onderbouwen waarom hij afwijkt van het advies van de cliëntenraad. Het adviesrecht van de cliëntenraad is dus niet slechts ceremonieel, maar de jeugdhulpaanbieder dient daadwerkelijk rekening te houden met het advies en indien dit niet mogelijk is, moeten daarvoor redenen worden gegeven. Als de cliëntenraad en de jeugdhulpaanbieder het niet eens worden, dan kan de cliëntenraad of de jeugdhulpaanbieder op grond van artikel 14 Wmcz 2018 het punt voorleggen aan de Commissie van Vertrouwenslieden en is beroep mogelijk bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam. Er zijn dus waarborgen opgenomen die de genoemde negatieve impact op het recht van het kind om zijn mening te geven voldoende beperkt.

Tot slot, het belang van de jeugdige en het belang van de jeugdhulpaanbieder in dit wijzigingsbesluit zijn niet contrair aan elkaar: het is zowel in het belang van de jeugdige dat de eisen aan de veilige en afzonderlijke ruimte waar zij zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken worden gewijzigd, waar dit ook in het belang van de jeugdhulpaanbieder is. Voor jeugdigen geldt dat zij, in lijn met hun rechten, inspraak krijgen in de vormgeving van de ruimte zodat de ruimte een prettige en aangename plek wordt om te verblijven. Voor gesloten jeugdhulpaanbieders geldt dat de gewijzigde eisen maatwerk mogelijk maken in het creëren van een afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken, in met name kleinschalige instellingen waar beperkt ruimte is.

4. Regeldruk en financiële gevolgen

De regels voor de insluitingsruimte blijven ongewijzigd. De regels voor een afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven worden aangepast. De eisen waaraan die ruimte moet voldoen, worden aanzienlijk verminderd. Voor de volledigheid worden de kosten om een ruimte in te richten conform het advies van de cliëntenraad meegenomen. Gedacht kan worden aan ander meubilair, entertainment of andere verlichting en ventilatie. Een nieuwe eis is dat aan de cliëntenraad van de gesloten jeugdhulpinstelling advies moet worden gevraagd over het vormgeven van de ruimte en de inrichting ervan.

De ingeschatte regeldrukkosten (inclusief materiële kosten) voor cliëntenraden en instellingen voor gesloten jeugdhulp zijn in totaal € 7.650,– per drie jaar. Hierbij is uitgegaan van de gemiddelde tijdsbesteding in minuten zoals opgenomen in de tijdsbestedingstabel bedrijven en burgers van het Handboek meting regeldrukkosten[6] voor voorbereiding, bespreking en uitbrengen advies van een cliëntenraad.

Er wordt uitgegaan van een cliëntenraad van vijf personen. Het standaard uurtarief voor burgers is bepaald op € 17,–. Het zal 15 minuten in beslag nemen per lid van de cliëntenraad om kennis te nemen van de eisen aan de afzonderlijke en veilige kamer waar jeugdigen op eigen verzoek kunnen verblijven. De geschatte kosten zijn hiervoor per instelling € 21,20. Vervolgens zal de cliëntenraad inbreng vragen van de jeugdigen die bij de betreffende instelling verblijven. Dat zal naar verwachting 120 minuten in totaal kosten. De geschatte kosten zijn hiervoor per instelling € 34,–. Het overleg binnen de cliëntenraad en het uitbrengen van advies zal naar verwachting 90 minuten in beslag nemen per lid. De geschatte kosten zijn hiervoor per instelling € 127,50. Daarnaast is ingeschat dat het voor de instelling 60 minuten in beslag neemt om kennis te nemen van het gewijzigde besluit, de adviesvraag voor te bereiden, te agenderen en de uitkomsten vast te leggen. Het gemiddelde uurtarief bedraagt € 47,–. De geschatte kosten zijn hiervoor per instelling € 47,–. Daarnaast moet de aanbieder een schriftelijke mededeling doen aan de cliëntenraad over het door hen verstrekte advies. Bij afwijking van het advies moet deze mededeling met redenen omkleed zijn. Het opstellen van deze mededeling neemt naar verwachting 45 minuten in beslag. De geschatte kosten zijn hiervoor per instelling € 35,25. De geschatte regeldrukkosten op dit onderdeel komen daarmee per instelling neer op € 265,– per drie jaar.

De jeugdhulpaanbieder mag een besluit over het vormgeven en inrichten van de ruimte nemen dat afwijkt van een schriftelijk door de cliëntenraad uitgebracht advies. Daarvoor is vereist dat de aanbieder ten minste eenmaal met de cliëntenraad overlegt. Dit neemt naar verwachting 45 minuten in beslag voor de instelling én alle leden van de cliëntenraad. De geschatte regeldrukkosten hiervoor zijn € 99,– per drie jaar. Er wordt verondersteld dat géén instelling zal besluiten om af te wijken van het advies dat is uitgebracht door de cliëntenraad.

Er zijn 10 geregistreerde aanbieders met een accommodatie voor gesloten jeugdhulp.[7] De gesloten jeugdhulpinstellingen kunnen naar verwachting voldoen aan de nieuwe eisen, want enerzijds zijn de eisen

---

[6] Handboek meting regeldrukkosten, Adviescollege toetsing regeldruk, Den Haag 29 november 2023.

[7] Bekendmaking geregistreerde jeugdhulpaanbieders, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Stcrt. 2026, nr. 27386.

minder streng dan voorheen en anderzijds bieden de nieuwe eisen meer flexibiliteit voor de inrichting van de ruimtes. Vermoedelijk zullen 5 van de 10 instellingen de ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek kunnen verblijven aanpassen op basis van een advies van de cliëntenraad. Gedacht kan worden aan ander meubilair, entertainment of andere verlichting en ventilatie in de ruimte. Naar schatting zullen deze kosten € 1.000,– per instelling bedragen en totaal € 5.000,– kosten met zich meebrengen per drie jaar. Voor de overige instellingen geldt dat er waarschijnlijk géén aanpassingen nodig zijn om een dergelijke ruimte te realiseren. In veel gevallen beschikt de instelling al over een ruimte die is ingericht in samenspraak met de jeugdigen die verblijven in de instelling.

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies omdat het geen omvangrijke gevolgen voor de regeldruk heeft.

5. Toezicht en handhaving

De IGJ houdt toezicht op de naleving van de Jeugdwet en de daarop berustende bepalingen en onderzoekt de kwaliteit in algemene zin bij de jeugdhulpaanbieders, waaronder ook de aanbieders van gesloten jeugdhulp. Dit houdt in dat de IGJ ook toezicht houdt op de naleving van de bepalingen in dit besluit. Bovendien zijn de wijzigingen in dit besluit, zoals eerder toegelicht, mede ingegeven door de uitkomsten van het vervolgtoezicht van de IGJ op de gesloten jeugdhulp. De IGJ is daarom verzocht een toezicht- en handhaafbaarheidstoets over het wijzigingsbesluit uit te brengen. Daarin is de IGJ tot de conclusie gekomen dat het wijzigingsbesluit vanuit het perspectief van toezicht, handhaafbaarheid en uitvoering meegenomen kan worden in het reguliere toezicht. Naar verwachting vraagt voorliggende wijziging geen extra personele inzet of expertise. Wel verzoekt de IGJ op een aantal punten om aanscherping dan wel verduidelijking, om het toezicht goed vorm te kunnen geven.

Allereerst vraagt de IGJ aandacht voor het gebruik van terminologie, in het bijzonder met betrekking tot de afzonderlijke en veilige verblijfsruimte waar een jeugdige tegen zijn wil in kan worden ingesloten in een noodsituatie, en de afzonderlijke en veilige verblijfsruimte waar een jeugdige zich op eigen verzoek kan terugtrekken. De IGJ verzoekt het onderscheid tussen deze twee ruimtes in de Jeugdwet te verduidelijken, door twee verschillende begrippen te hanteren in artikel 6.3.2.2 en artikel 6.2.6 van de Jeugdwet. Een eventuele verduidelijking van deze bewoordingen in de Jeugdwet valt buiten het bestek van dit wijzigingsbesluit.

Daarnaast verzoekt de IGJ vast te leggen dat een ruimte, anders dan de eigen kamer, waar de jeugdige zich op verzoek kan terugtrekken die voldoet aan artikel 6.2.6 van de Jeugdwet, niet dezelfde ruimte mag zijn als de insluitingsruimte als bedoeld in artikel 6.3.2.2 van de Jeugdwet. Het verzoek om dit expliciet vast te leggen is niet overgenomen. Voor de ruimte waarin jeugdigen op eigen verzoek kunnen verblijven worden minder specifieke eisen gesteld en krijgen jeugdigen inspraak in de inrichting van die ruimte. Als gevolg daarvan zal de ruimte waarin jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken in de praktijk veelal niet dezelfde ruimte zijn waar zij tegen hun wil kunnen worden ingesloten. Bovendien blijkt uit navraag bij Jeugdzorg Nederland dat geen van de aanbieders van gesloten jeugdhulp op dit moment dezelfde ruimte benutten om in te sluiten in noodsituaties én om jeugdigen de mogelijkheid te bieden zich op eigen verzoek terug te trekken.

Een ongewenst effect van een verbieden van het gebruik van de insluitingsruimte als ruimte om op eigen verzoek tijdelijk te verblijven, is dat het in zijn geheel niet mogelijk zou zijn voor jeugdigen om op eigen

verzoek in een insluitingsruimte (met de deur open) te verblijven. Hoewel het de vraag is of dit in de praktijk vaak zal voorkomen, moet rekening worden gehouden met deze mogelijkheid. Met het openhouden van deze optie, kan de jeugdige die deze voorkeur heeft, er ook voor kiezen om zich in de insluitingsruimte (met de deur open) tijdelijk terug te trekken.

Verder verzoekt de IGJ om aanscherping van de toelichting bij artikel 6.3.1, eerste lid, specifiek waar het gaat om de eisen die gesteld worden aan de ruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken. Begrippen als «goede verlichting en «nabijheid van de jeugdhulpverlener» zijn daarom uitvoeriger toegelicht in artikel I, onderdeel A van het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting. Daarnaast zijn de begrippen «ventilatie en verwarming» die oorspronkelijk waren opgenomen in artikel 6.3.1, eerste lid, vervangen door «het reguleren van de temperatuur». Ook dit wordt toegelicht in artikel I, onderdeel A van het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting.

Tot slot vraagt de IGJ of voorzien moet worden in overgangsrecht. Gelet op het feit dat het wijzigingsbesluit in goede afstemming met de gesloten jeugdhulpaanbieders tot stand is gekomen en deze partijen op de hoogte zijn van de voorziene wijzigingen, wordt overgangsrecht niet noodzakelijk geacht. Het wijzigingsbesluit zal daarom onmiddellijk in werking treden. Daarbij wordt opgemerkt dat een specifieke overgangsbepaling ten aanzien van het eerste advies van de cliëntenraad is opgenomen. Voor een nadere toelichting daartoe wordt verwezen naar artikel I, onderdeel C van het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting.

6. Advies en consultatie

Gedurende de periode van 11 mei 2026 tot en met 14 juni 2026 is dit wijzigingsbesluit in internetconsultatie geweest. In de consultatie zijn 6 reacties binnengekomen, allen openbaar. De reacties hebben geleid tot een enkele aanpassing in het wijzigingsbesluit, en op onderdelen tot verduidelijking in de nota van toelichting.

De reacties waren allen positief, en benadrukten het belang van een ruimte waar jeugdigen kunnen ontspannen voor hun welzijn en gezonde ontwikkeling. Daarnaast werd in alle consultatiereacties de adviseringsrol van de cliëntenraad als een positieve ontwikkeling beschreven. De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en de IGJ hebben aangedragen om de eis «nabijheid van de jeugdhulpverlener» te verduidelijken. Dit is nader toegelicht in artikel I, onderdeel A, van het artikelsgewijze deel van deze nota van toelichting. Daarnaast werd door partijen als Jeugdstem en MIND gewezen op het belang van een periodieke evaluatie tussen de cliëntenraad en de jeugdhulpaanbieder van de inrichting en vormgeving van de ruimte. Daarom is zowel in het wijzigingsbesluit als in de nota van toelichting verduidelijkt dat de cliëntenraad ten minste eens in de drie jaar een advies uitbrengt over de ruimte, waardoor geborgd wordt dat de vormgeving en inrichting van de ruimte aansluit bij de blijft aansluiten bij de wensen en voorkeuren van de jeugdigen die verblijven bij de jeugdhulpaanbieder en gebruik maken van de ruimte. Verder is door MIND en Jeugdstem gewezen op het belang van daglichttoetreding of anderszins natuurlijk licht in de ruimte waar jeugdigen zich op eigen verzoek kunnen terugtrekken. Dit belang wordt onderschreven en hier wordt nader op ingegaan in de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel A. Tot slot is, in opvolging van opmerkingen van MIND en Jeugdstem over het borgen van jongerenparticipatie in brede zin, is de verhouding tussen de Wmcz 2018 en de Jeugdwet nadrukkelijker toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij artikel I, onderdeel A.

Daarnaast hebben enkele aanbieders van gesloten jeugdhulp, te weten Elker, Pluryn, iHub, en het overkoepelende Jeugdzorg Nederland gereageerd op de consultatie. Zij gaven aan dat de voorgestelde wijzigingen bijdragen aan een positief pedagogisch leefklimaat, het respect voor de autonomie van jongeren versterken en de veiligheid van zowel jongeren als professionals versterken binnen gesloten groepen. Daarnaast zijn de voorstellen in de praktijk beter uitvoerbaar voor verschillende aanbieders met verschillende woonvormen, en wordt de positie van jeugdraden op een goede manier geborgd. Aanvullend wees Pluryn op een zorgvuldige en nauwkeurige beoordeling van de regeldrukgevolgen van de voorgestelde wijziging. Dit is verwerkt in paragraaf 4 van het algemeen deel van de nota van toelichting.

Tot slot vraagt iHub aandacht voor knelpunten die zij zien binnen de transformatie van de gesloten jeugdhulp op stelselniveau. Deze punten zullen worden meegenomen binnen de gesprekken die daarover worden gevoerd. Dit wijzigingsbesluit ziet uitsluitend op de eisen aan de ruimten waar jeugdigen op eigen verzoek kunnen verblijven.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Onderdeel A (nieuw artikel 6.1.3)

Met de wijziging van het Besluit Jeugdwet wordt een onderscheid gemaakt tussen de eisen die worden gesteld aan een afzonderlijke en veilige ruimte waarin jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven (artikel 6.2.6, tweede lid, van de Jeugdwet) en de ruimte waar jeugdigen tegen hun wil kunnen worden ingesloten (artikel 6.3.2.2 eerste lid, onderdeel f, van de Jeugdwet). Met het oog daarop wordt aan paragraaf 6.1 na artikel 6.1.2 een nieuw artikel toegevoegd waarin de eisen zijn opgenomen aan de ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek kunnen verblijven.

Er blijft sprake van een afzonderlijke en veilige ruimte, maar in vergelijking met de insluitingsruimte worden er minder eisen aan de ruimte gesteld waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven. De inhoudelijke vereisten aan de insluitingsruimte, zoals opgenomen in voornoemde artikelen, blijven onveranderd.

Vereist wordt dat de ruimte waar jeugdigen op eigen verzoek tijdelijk kunnen verblijven, is voorzien van goede verlichting. Ook moet de temperatuur goed te reguleren zijn, zodat de ruimte aangenaam is en bijdraagt aan geborgenheid, rust en herstel. Goede verlichting bestaat bij voorkeur uit daglichttoetreding. Als dit vanwege de inrichting van de accommodatie niet haalbaar is, wordt verwacht dat de jeugdhulpaanbieder gebruik maakt van kwalitatief goede, instelbare verlichting die rust en herstel ondersteunt (bijvoorbeeld dimbaarheid, warme kleurtemperatuur, vermijden van flikkering). Daarnaast geldt dat de jeugdige de temperatuur niet zelf hoeft te kunnen reguleren. De jeugdhulpaanbieder draagt er zorg voor dat de ruimte, wanneer een jeugdige hier op eigen verzoek gebruik van wil maken, een aangename temperatuur heeft en geventileerd kan worden. De jeugdhulpaanbieder houdt daarbij zoveel als mogelijk rekening met de voorkeur van de jeugdige.

Verder is het niet noodzakelijk dat de ruimte bepaalde apparatuur zoals een ventilatiesysteem en een klok bevat en dat de wanden, deuren, vloer en het meubilair in de verblijfsruimte letselvoorkomend zijn. Insluitingen in een insluitingsruimte vinden plaats als er sprake is van een noodsituatie. Dat zijn situaties waarin dringend maatregelen nodig zijn om de

schade voor de jeugdige of zijn omgeving te beperken, bijvoorbeeld wanneer een jeugdige suïcidaal of zeer agressief is. In die situaties is het daarom belangrijk dat zaken zoals deuren en meubilair letselvoorkomend zijn. Wanneer een jeugdige op eigen verzoek in een afzonderlijke en veilige ruimte wil zijn is een dergelijke situatie niet aan de orde. De jeugdige kan zelf bepalen hoe lang hij of zij in de ruimte blijft. Het is wel van belang dat de ruimte zodanig is vormgegeven en ingericht dat het voor jeugdigen aangenaam is om erin te verblijven.

Daarom is opgenomen dat de jeugdhulpaanbieder de cliëntenraad, bedoeld in artikel 3 van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018, elke drie jaar in de gelegenheid stelt advies uit te brengen over de ruimte en de inrichting van de ruimte. De artikelen 6, eerste lid, eerste volzin en 7, vijfde en zesde lid, van de Wmcz 2018 zijn daarbij van toepassing. Dat betekent dat de jeugdhulpaanbieder de cliëntenraad tijdig en desgevraagd alle inlichtingen en gegevens moet verstrekken die nodig zijn om advies te kunnen geven. De jeugdhulpaanbieder mag een besluit over het vormgeven en inrichten van de ruimte nemen dat afwijkt van een schriftelijk door de cliëntenraad uitgebracht advies. Wel is vereist dat de aanbieder daarover eerst, voor zover dat redelijkerwijze mogelijk is, ten minste eenmaal met de cliëntenraad overlegt. Verder moet de jeugdhulpaanbieder een besluit waarover de cliëntenraad schriftelijk advies heeft uitgebracht, schriftelijk mededelen aan de cliëntenraad. Als de jeugdhulpaanbieder afwijkt van het advies moet zij de redenen daarvan erbij vermelden. Kortom, het advies van de cliëntenraad dient als zwaarwegend te worden beschouwd, waarvan de jeugdhulpaanbieder enkel kan afwijken indien dit met redenen wordt onderbouwd.

Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat ingevolge artikel 4.2.4, eerste lid, van de Jeugdwet, de Wmcz 2018 van overeenkomstige toepassing is verklaard op jeugdhulpaanbieders. Hieruit volgt dat, naast de onderdelen van de Wmcz 2018 die in dit artikel expliciet van toepassing zijn verklaard op deze specifieke adviestaak van de cliëntenraad, de jeugdhulpaanbieder in het algemeen jeugdigen en hun vertegenwoordigers in de gelegenheid moet stellen om inspraak uit te oefenen in aangelegenheden die direct van invloed zijn op het dagelijks leven van de jeugdigen, en hen informeert over hetgeen hij heeft gedaan met de resultaten van de inspraak.[8] Daarnaast is de cliëntenraad bevoegd om de jeugdhulpaanbieder ongevraagd te adviseren over onderwerpen die voor de jeugdigen van belang zijn.[9] Dit wijzigingsbesluit voegt een specifieke adviesrol toe aan de reeds bestaande algemene participatierechten die de cliëntenraad ingevolge de Wmcz 2018 heeft.

De bepaling dat de jeugdige rechtstreeks contact moet kunnen hebben met een jeugdhulpverlener op elk moment dat de jeugdige dat wenst, zal ook niet langer van toepassing zijn op de afzonderlijke en veilige ruimte waarin een jeugdige op eigen verzoek kan verblijven. In plaats daarvan wordt wél vereist dat de jeugdhulpverantwoordelijke ervoor zorgt dat een jeugdhulpverlener zich in de nabijheid van de ruimte bevindt. Nabijheid omvat zowel fysieke als emotionele nabijheid, waarbij de jeugdhulpverlener fysiek in de buurt van de ruimte moet zijn. Met nabijheid wordt in ieder geval niet bedoeld dat een jeugdhulpverlener (rechtstreeks) zicht moet hebben op de jeugdige die in de ruimte verblijft. Om rekening te houden met verschillende instellingen en indelingen van jeugdhulpaanbieders, is de kern van de eis van «nabijheid van de jeugdhulpverlener» dat de jeugdige die in de ruimte verblijft snel contact moet kunnen hebben met een jeugdhulpverlener, indien de jeugdige dat wenst.

---

[8] Artikel 2 Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018.
[9] Artikel 9 Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018.

Aangezien de jeugdige altijd zelf de ruimte kan verlaten is evenmin voorzien in de eis dat de jeugdige een sanitaire gelegenheid kan betreden zonder tussenkomst van medewerkers van de jeugdhulpaanbieder. Anders dan het Besluit Jeugdwet voorschrijft voor de insluitingsruimte, worden geen eisen gesteld aan de persoonlijke eigendommen die de jeugdige eventueel mee wil nemen naar de ruimte. Een jeugdige kan dezelfde spullen bij zich houden als op de eigen kamer. Dit hoeft niet expliciet te worden geregeld in het Besluit Jeugdwet.

Onderdeel B (wijziging artikel 6.2.5 en artikel 6.2.6)

De eisen aan de afzonderlijke en veilige ruimte waar jeugdigen in een noodsituatie kunnen worden ingesloten blijven ongewijzigd. Met deze wijziging worden de eisen van de artikelen 6.2.5 en 6.2.6 Besluit Jeugdwet beperkt tot de insluitingsruimte waar jeugdigen in noodsituaties tegen hun wil kunnen worden ingesloten.

Onderdeel C (wijziging artikel 10.2)

Om te voorkomen dat het na inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit tot drie jaar kan duren voordat de cliëntenraad in de gelegenheid wordt gesteld om een eerste advies uit te brengen, wordt in artikel 10.2 bepaald dat dit uiterlijk één jaar na inwerkingtreding van artikel 6.1.3 dient te gebeuren. Daarmee wordt een spoedige betrokkenheid en participatie van de cliëntenraad beoogd. Vanaf het moment dat de cliëntenraad voor het eerst in de gelegenheid is gesteld een advies uit te brengen, begint de periodieke adviseringstermijn van drie jaar te lopen, zoals bepaald in artikel 6.1.3, tweede lid. De inmiddels uitgewerkte bepalingen die tot nu toe waren opgenomen in artikel 10.2 komen hiermee te vervallen.

Artikel II

De beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 januari 2027. Daarmee wordt afgeweken van de in de Aanwijzingen voor de regelgeving voorgeschreven minimuminvoeringstermijn van twee maanden. Dit is niet bezwaarlijk, omdat het door gesloten jeugdhulpaanbieders wenselijk wordt geacht dat dit wijzigingsbesluit spoedig in werking treedt. Op die manier wordt de afzonderlijke ruimte op korte termijn een voor de jeugdige aangename ruimte om tijdelijk in te verblijven, en sluiten de eisen aan op de transformatie naar kleinschaligheid.

De Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk